

KYJOV
NATURA 2000

NATURA 2000 je názov sústavy chránených území členských krajín Európskej únie. Hlavným cieľom jej vytvorenia je zachovanie európskeho prírodného bohatstva – najvzácnejších a najohrozenejších biotopov¹ a druhov na území štátov EÚ. Sústavu NATURA 2000 tvoria **chránené vtáčie územia** vyhlásené s cieľom ochrany vtáctva a **územia európskeho významu** s cieľom ochrany ostatných vzácných a ohrozených rastlinných a živočíšnych druhov a ich biotopov. O zaradení územia do sústavy NATURA 2000 rozhoduje Európska komisia, ktorá územia vyberá z predložených návrhov jednotlivých členských krajín.

ÚZEMIE EURÓPSKEHO VÝZNAMU KYJOV

Skalná stena v ÚEV Kyjov

Identifikačný kód územia: SKUEV0051
Nadmorská výška: 410 – 821 m n. m.
Rozloha: 325, 14 ha

Kraj: Prešovský
Okres: Humenné
Katastrálne územie: Valaškovce – Stred,
Valaškovce – Juh

¹ prírodný životný priestor charakterizovaný určitými vonkajšími podmienkami a súborom v ňom žijúcich organizmov (rastlín a živočíchov)

PRÍRODNÉ POMERY

Navrhované územie európskeho významu Kyjov tvorí jednu z najcennejších častí Vihorlatských vrchov. Predstavuje rozsiahly lesný komplex s veľkou variabilitou stanovištných a prírodných podmienok.

Predmetné územia sa nachádza v západnej časti Vihorlatských vrchov, ktoré patria do subprovincie Vnútorne východné Karpaty, oblasť Vihorlatsko-gutinska. Navrhované územie európskeho významu je sústredené okolo samotného andezitového stratovulkánu Kyjov, ktorý predstavuje najzápadnejší polygenetický vulkán.

Prevládajúcim pôdnym typom v území sú kambizeme modálne kyslé, ďalej sa v území vyskytujú aj sprievodné kultizeme, rankre, surové a hnedé rankrové pôdy, ilimerizované hnedé lesné pôdy a fluvizeme. Pôdy sú v profile výrazne kamenité, zväčša piesočnato-hlinité až hlinité.

Územie patrí do chladnej oblasti s priemernou ročnou teplotou okolo 6°C. Zrážky dosahujú ročne 750 – 800 mm.

V navrhovanom území európskeho významu Kyjov je prevládajúcim lesným typom papradinová jedľová bučina, zubačková bučina, mesačnicová buková javorina a hrebeňová mesačnicová jaseňová javorina. V stromovej etáži celého územia výrazne prevláda buk lesný (*Fagus sylvatica*), významne sú zastúpené aj jaseň štihly (*Fraxinus excelsior*), javor horský (*Acer pseudoplatanus*), javor mliečny (*Acer platanoides*) a brest horský (*Ulmus glabra*), vzácnejšia je v poraste zastúpená jarabina vtáčia (*Sorbus aucuparia*), breza previsnutá (*Betula pendula*) a vrba rakyta (*Salix caprea*).

V bylinnej etáži sa vyskytujú typické bučínové druhy, ako napr. lipkavec marinkový (*Galium odoratum*), zubačka žliazkatá (*Dentaria glandulosa*), hojne sú zastúpené aj druhy ako mesačnica trváca (*Lunaria rediviva*), bažanka trváca (*Mercurialis perennis*), či srnovník purpurový (*Prenantes purpurea*). Na skalách rastie slezinník červený (*Asplenium trichomanes*) a sladič obyčajný (*Polypodium vulgare*). Z rastlinných druhov zapísaných v Červenom zozname rastlín a živočíchov Slovenska sa v území vyskytujú napr. skopólia kranská (*Scopolia carnioolica*), ľalia zlatohlavá (*Lilium martagon*),

Hliva buková (*Pleurotus pulmonarius*)

Hnojník atramentový (*Coprinus atramentarius*)

Koralovec bukový (*Hericium clathroides*)

Skopólia kranská (*Scopolia carniolica*),

Telekia ozdobná (*Telekia speciosa*)

tavoľník prostredný (*Spirea media*), svíb južný (*Swida australis*) a z húb červenáčik obyčajný (*Rhodotus palmatus*).

Z cicavcov sa na území pravidelne vyskytujú srnec hôrny (*Capreolus capreolus*), jeleň lesný (*Cervus elaphus*), sviňa divá (*Sus scrofa*). Zo vzácnejších druhov veľkých cicavcov sa tu prechodne vyskytujú vlk dravý (*Canis lupus*), rys ostrovid (*Lynx lynx*), medveď hnedý (*Ursus arctos*) a mačka divá (*Felis sylvestris*). Skupina obojživelníkov je bohato zastúpená ôsmimi druhmi, pričom za pozoruhodné možno považovať najmä zastúpenie štyroch druhov mlokov – mlok obyčajný (*Triturus vulgaris*), mlok vrchovský (*Triturus alpestris*), mlok karpatský (*Triturus montandoni*) a mlok hrebenatý (*Triturus cristatus*). Trieda vtákov je zastúpená približne 50 druhmi. Z dravcov sa tu vyskytuje jastrab lesný (*Accipiter gentilis*), jastrab krahulec (*Accipiter nisus*), orol kriklavý (*Aquila pomarina*), myšiak lesný (*Buteo buteo*) a včelár lesný (*Pernis apivorus*).

Interiér porastu v NPR Kyjovský prales

NEGATÍVNE VPLYVY

Medzi hlavný negatívny faktor v tomto území, hlavne v minulosti, patrila ťažba drevnej hmoty. Ťažba síce spôsobila zníženie výmery starých lesov, ale takmer nenarušila pôvodné drevinové zloženie. Les v predmetnom území si až do súčasnosti udržal charakter blízky pôvodnému prirodzenému lesu.

Jašterica múrová (*Podarcis muralis*)

Roháčik obyčajný (*Dorcus parallelipedus*)

HUMENNÉ

LEGENDA:
SKUEV0051 Kyjov

OCHRANA ÚZEMIA

Vyhlasovacia správa Krajského úradu životného prostredia v Prešove č. 1/2007 z 15. februára 2007, bola nanovo vyhlásená Prírodná rezervácia Kyjovský prales, ktorá oproti pôvodnej NPR Kyjovský prales (vyhlásená ešte v roku 1974), má v súčasnosti omnoho vyššiu výmeru (nárast výmery z pôvodných 53, 40 ha na súčasných 397, 42 ha). V súčasnosti

Každé územie európskeho významu sa po schválení Národného zoznamu navrhovaných ÚEV vládou SR (17.3.2004) považuje za chránené územie. Je to štádium tzv. **predbežnej ochrany**, ktorej cieľom je zabezpečiť, aby sa stav európsky významných druhov a biotopov v území nezhoršoval. Toto obdobie môže trvať až 9 rokov, pričom počas prvých 3 rokov je národný zoznam posudzovaný v Európskej komisii a dochádza k definitívnemu výberu územia do sústavy NATURA 2000 a do maximálne ďalších 6 rokov dôjde k vyhláseniu územia. Predbežná ochrana je realizovaná prostredníctvom stupňov ochrany uvedených v národnom zozname. Podrobný zoznam parciel so zaradením k príslušnému stupňu ochrany pre ÚEV Kyjov, ako aj všetky ďalšie informácie o sústave NATURA 2000 na Slovensku nájdete na www.sopsr.sk/natura.

Stupne ochrany. Podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny je územná ochrana na Slovensku diferencovaná podľa stupňov ochrany. Najmenšie obmedzenia v prospech ochrany prírody predstavuje 1. stupeň (platí na celom území SR), najprísnejší je 5. stupeň (o. i. zahŕňa zákaz pohybu mimo vyznačených turistických chodníkov, zberu plodov a rušenia pokoja v záujme prítomných živočíchov a samozrejme vylučuje hospodársku činnosť). V prípade zónovania územia, jednotlivým zónam zodpovedajú príslušné stupne ochrany (zóna A = 5. stupeň, zóna B = 4. stupeň, zóna C = 3. stupeň, zóna D = 2. stupeň. 1. stupeň nemá pridelenú zónu).

je nová PR Kyjovský prales vyhlásená v novonavrhaných hraniciach ÚEV Kyjov a v čiastočnom prekryve s pôvodne navrhovaným územím európskeho významu Kyjov.

Dúhovec väčší (*Apatura iris*)

Babôčka zubatokrídla (*Polygonia c-album*)

Na území prírodnej rezervácie platí

piaty stupeň územnej ochrany. Na zvyšnom navrhovanom území európskeho významu Kyjov, ktoré sa neprekrýva s PR, platí druhý stupeň ochrany. Pri vyhlasovaní ÚEV Kyjov bude územie vyhlásené v hraniciach súčasnej PR a na celom území európskeho významu tak bude platiť piaty stupeň ochrany.

Bystruška medená (*Carabus cancellatus*)

Územie európskeho významu Kyjov je zároveň súčasťou navrhovaného chráneného vtáčieho územia (CHVÚ) Vihorlat.

Predmetom ochrany v tomto území je zachovanie prirodzených procesov a neobmedzeného vývoja rastlinných a živočíšnych spoločenstiev, prioritných biotopov európskeho významu: lipovo-javorové sutinové lesy, biotopov európskeho významu: bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy a biotopov európskeho významu: silikátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou nachádzajúcich sa v západnej časti Vihorlatských vrchov.

STAROSTLIVOSŤ O ÚZEMIE

Medzi odporúčané spôsoby obhospodarovania územia patrí:

v lesných porastoch:

dodržiavanie zásad lesného hospodárenia podľa zónácie:

- **zóna A** – bezzásahový režim
- **zóna D** – zvyšovanie rubnej doby
 - predlžovanie obnovnej doby
 - jemnejšie spôsoby hospodárenia a ich formy
 - ponechávanie stromov a drevnej hmoty v porastoch
 - zvyšovanie podielu prirodzenej obnovy
 - zachovať alebo cielene obnoviť pôvodné druhové zloženie lesných porastov.

Fuzáč škvrnitý (*Strangalia maculata*)

ZOZNAM BIOTOPOV EURÓPSKEHO VÝZNAMU V ÚZEMÍ

Typ biotopu	Kód NATURA 2000 (* prioritné biotopy)
Skalné biotopy a jaskyne	
Silikátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou	8220
Lesné biotopy	
Bukové a jedľové kvetnaté lesy	9130
Javorovo-bukové horské lesy	9140
Lipovo-javorové sutinové lesy	9180*

ZOZNAM DRUHOV EURÓPSKEHO VÝZNAMU V ÚZEMÍ

Skupina Slovenský názov	Vedecký názov (* prioritné druhy)
Rovnokrídlovce koník východný	<i>Odontopodisma rubripes</i>
Chrobáky bystruška potočná fuzáč alpský	<i>Carabus variolosus</i> * <i>Rosalia alpina</i>
Motýle modráčik stepný	<i>Polyommatus eroides</i>
Cicavce – netopiere netopier čierny/uchaňa čierna netopier obyčajný netopier veľkouchý	<i>Barbastella barbastellus</i> <i>Myotis myotis</i> <i>Myotis bechsteini</i>
Cicavce – šelmy rys ostrovid vlk dravý	<i>Lynx lynx</i> * <i>Canis lupus</i>
Cicavce – hlodavce sysel' pasienkový	<i>Spermophilus citellus</i>

Fuzáč alpský
(*Rosalia alpina*)

Jašterica živorodá
(*Lacerta vivipara*)

Slizniak karpatský
(*Bielzia coeruleans*)

Sysel' pasienkový
(*Spermophilus citellus*)

Netopier veľkouchý
(*Myotis bechsteini*)

KONTAKTNÉ ADRESY

ISBN 978-80-89310-33-3

Štátna ochrana prírody SR
Správa CHKO Východné Karpaty
Duchnovičova 535, 068 01 Medzilaborce
tel.: (057) 748 02 91
fax: (057) 748 02 92
e-mail: v.karpaty@sopsr.sk

www.sopsr.sk/natura

Autori fotografií: © M. Balla, © J. Ksiažek, © S. Harvančík, © P. Kaňuch, © A. Macková, © M. Mína, © J. Terray, © J. Vysoký, © I. Zubaľová
Odborný text: Správa CHKO Východné Karpaty

Tento informačný materiál vydala ŠOP SR v rámci projektu Optimalizácia komunikácie a informovania o chránených územiach zaradených do sústavy Natura 2000, ktorý je spolufinancovaný Európskou úniou.

Foto na obálke:

*predná strana – pohľad do porastu v území, rys ostrovid (*Lynx lynx*), vlk dravý (*Canis lupus*)*

*zadná strana – porast so skopóliou kranskou (*Scopolia carniolica*)*

